СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ • РІК XXXII. Число 30. Джерзи Сити, Н. Дж., середа, 6. лютого, 1924. VOL. XXXII. No. 30. Jersey City, N. J., Wednesday, February 6, 1924. THREE CENTS

УРЯД ПЛЯНУЄ КОРПОРАЦІЮ ДЛЯ ДОПОМОГИ ФАРМЕРАМ

ВАШІНГТОН, 4. лютого. — Президент Кулидж отворив нині врочистою промовою скликану урядом конференцію для допомоги фармерам. Конференція складається з представників банків, промислових підприємств та фармерських організацій.

Президент предложив конференції плян уряду, після котрого уряд мавби зорганізувати своїми грішми фармерську корпорацію з капіталом 10 міліонів долярів для допомоги фармерам на заході, які найбільше потерпіли черезповоєнну перебудову. Гроші мають бути зуживані передусім на давання позичок на засіви.

ЗАРЯДЖЕННЯ ПРО ПОХОРОНИ ВИЛСОНА

ВАШІНГТОН, 4. лютого. — Президент Кулидж хотів зарядити замкнення урядів на знак жалоби з приводу смерти бувшого президента Вилсона, але закон не дозваляє того рода жалоби по бувшім урядникові.

Родина Вилсона не згодилася на те, щоби Вилсона хоронено коштом держави та з великою помпою, бо самий покійний заявився за скромним похороном. Похорони мають відбутися в середу. Одиноким виімком на похороні буде те, що спеціяльно уставлені радіові апарати рознесуть по цілій Америці жалобні промови над гробом.

Сенат та палата послів відкрили нині засідання лишень на те, щоби проголосити жалобу та замкнути його аж до часу після похоронів.

ЩЕ ОДИН КАНДИДАТ ДО ПРЕЗИДЕНТУРИ

НЮ ЙОРК, 4. лютого. — Тут відбулися збори визначних представників демократичної партії з шістьох східних стейтів, які постановили добути номінацію на кандидатуру на президента Злучених Держав для теперішнього нюйорського ґубернатора Ол Смита. Ся кандидатура замітна тим, що Смит є католиком, а досі в Злучених Державах немовби обовязував неписаний закон, що католик не може бути президентом.

ПРОГОЛОШЕННЄ ІМЕНИ НАДГОРОДЖЕНОГО БОКОМ

ФІЛЯДЕЛФІЯ, Па., 4. лютого. — На зборах, уряджених фундацією мира Бока, проголошено імя автора мирового пляну, котрому визначено Бокову надгороду в сумі 100,000 долярів. Плян сей подав Чарлз Герберт Лівермор, секретар Нюйорського Товариства Мира, бувший президент одної колеґії, довголітний робітник для мирових плянів.

Йому таки зараз доручено чек на 50,000 долярів, а других 50,000 він дістане тоді, коли за його пляном заявляться ті, що схочуть в сій справі голосувати.

АҐІТАЦІЯ ЗА БОНУСОМ

НЮ ЙОРК, 4. лютого. — Головний командант (президент) Американського Леґіону виступив тут на зборах з промовою за бонусом. Підносив він арґумент, що бонус є найліпшим американізуючим средством.

АМЕРИКАНСЬКА ПОЛІТИКА СУПРОТИ ГОНДУРАСА

ВАШІНҐТОН, 4. лютого. — Американський департамент стейту завляє, що він буде придержуватися політики повної невтральности супроти подій в середно-американській републиці Гондурасі так довго, поки американські інтереси не будуть нарушені.

Американський уряд свого часу видав був осторогу до населення Гондураса проти революційного вирішування політики краю, але населення сього не послухало, бо кандидати двох партій на уряд президента зараз зняли повстання проти уряду.

МЕКСИКАНСЬКА ЗАВЕРУХА

ВАШІНҐТОН, 4. лютого. — Департамент стейту довідується, що мексиканські повстанці предвиджують, що їм скоро прийдеться покидати свою столицю Вера Крус. Вони вже й радяться над тим, куди їм втікати: чи до Пуерто Мехіко чи до Тукспаму.

Федеральні війска през. Обреґона заняли місто Кордову.

ПОЛІЦІЯ ОБОРОНЯЄ КОМУНІСТИЧНІ ЗБОРИ

НЮ ЙОРК, 4. лютого — На жалобних зборах в память Леніна, уряджених большевицькими орґанізаціями, виступали бесідники зі закликами до революції в Америці. Говорили межи инчим Ґітлов та Ольґін, редактори жидівської комуністичної ґазети „Ді Фрайгайт"; Рутенберґ, секретар так званої „робітничої партії Америки"; і другі.

Порядок на салі комуністичного зібрання удержувала „капіталістична" поліція. Коли один з присутних крикнув: „Ту гел вид Ленін", полісмени вивели його зараз зі зборів.

КОШТОВНИЙ ЯЗИК, АЛЕ ВСЕМОГУЧИЙ

НЮ ЙОРК, 4. лютого. — В Бруклині арештовано Росіянина Купера, котрий вже приняв американське горожанство, за те, що він на одних зборах говорив, що Росіяни повинні злучитися в одну орґанізацію та завести в Америці большевицькі порядки, які панують в Росії. Мав він говорити, що в Шикаго вже є 20,000 зорганізованих Москалів, які мають таку ціль на оці.

СЕРЕДНО-ЗАХІДНІ СТЕЙТИ НАВІЖЕНІ БУРЯМИ

ШИКАҐО, 4. лютого. — Ціла полоса від стейту Минесоти на півночи до стейту Тексасу на полудни була нині навіжена сильними бурями з плютою. В богато місцях бурі зірвали комунікації, дроти та наробили всякої другої шкоди.

Повідомленнє.

ЗГІДНО З § 56 СТАТУТА УКР. НАР. СОЮЗА, СИМ МАЮ ЧЕСТЬ ПОВІДОМИТИ ВСІХ ВП. ГОЛОВНИХ УРЯДНИКІВ, ЩО

РІЧНЕ ЗАСІДАННЄ

ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗА

— РОЗПІЧНЕТЬСЯ —

ДНЯ 20-го ЛЮТОГО б. р.

о годині 9-тій рано

у власнім домі, в Джерзи Сіти, Н. Дж., під ч. 83 Гренд Стр.

І. КАШТАНЮК, гол. рек. секретар.

Джерзи Сіти, Н. Дж., 1. лютого 1924 р.

ТЕОЛЬОҐІЧНА БОРОТЬБА МЕЖИ ФУНДАМЕНТАЛІСТАМИ ТА МОДЕРНІСТАМИ

НЮ ЙОРК, 4. лютого. — Збори Першої Презбітеріянської Церкви в Ню Йорку признали проповідника Фосдика, провідника модерністів, за „правовірного", хоча він не годиться з ухвалами цілого церковного собору в богато точках віри, а головно в справі непорочного почаття ПДМарії та тілесного воскресення Ісуса.

ЄСТРАШНИЙ ВЧИНОК БОЖЕВІЛЬНОГО

Сусіди родини панни Марії Мун та її брата, що жили на фармі коло міста Ковствил, в стейті Пенсилвенії, дивувалися немало, не бачучи дівчини через кілька днів за рядом межи собою. Коли стали питати брата дівчини, він заховувався так підозріло, що вони сейчас повідомили поліцію. Коли поліційні урядники наблизилися до фарми, щоби зробити своє слідство, з дому роздалися до них вистріли, з котрих один покалічив легко одного з них. Остаточно поліція таки вдерлася до дому, перемогла брата дівчини та звязала його. Стали шукати по домі за дівчиною. Одні двері застали замкнені. Коли їх виломили, застали дівчину на землі, таку слабу, що вона ледво давала знаки життя. Коло неї лежали дві собаки, теж такі ослаблені, що не могли встояти на ногах.

Коли дівчину перевезено до шпиталю та відживлено, вона відзискала притомність на стільки, що могла розказати, що з нею сталося. Який тиждень тому назад вона наблизилася нехотячи до печи та впеклася до руку. З окриком болю, вона побігла до другої комнати та просила брата о поміч. Брат, побачивши рану, дістав нагло нападу божевілля, пірвав її, поніс до її комнати та замкнув на ключ. Опісля привів туди ще дві собаки й їх замкнув з неї. Всякі просьби на нічо не помагали; брат держав її там зі собаками та не випускав.

За якийсь час опісля вона й померла з висилення. Лікарі лізнали в браті невилічимо божевільну людину.

РАДІОСТАЦІЯ В ВАТИКАНІ

Папа Пій XI. затвердив проєкт установлення радіостації у Ватикані.

ШЕВСЬКИЙ ЧЕЛЯДНИК — ДОКТОРОМ ФІЛЬЗОФІЇ

На німецькім університеті в Празі признано степень доктора фільозофії шевському челядникови Адольфови Фішерови. Фішер, заробляючи на прожиток шевством, вчився одночасно дуже пильно, здав іспит зрілости й одержав тепер докторат фільософії.

АНТИСЕМІТИЗМ В СОВЄТСЬКИХ РЕПУБЛИК

Останні телеграми з Москви доносять про помітний зріст антисемітизму, як серед широких робітничих мас так і серед провідників комуністичної партії. Недавно видано в Москві розпорядок, яким переводиться реєстрацію всіх Жидів, що працюють по державних установах.

ВІДЗНАЧЕННЯ РОБІТНИКІВ І РОБІТНИЦЬ В ІТАЛІЇ

Італійська міністерська рада завела відзначення для робітників і робітниць, що визначилися зручностю, вірностю та бездоганним поведенням. Ці відзначення будуть уділювані робітникам в промислі після 25 літ, а в сільській господарці після 35 літ праці.

ЛИТОВЦІ ЗАБИРАЮТЬ ЗЕМЛІ ПОЛЬСЬКИХ ДІДИЧІВ

Варшавські часописи піднесли нечуваний крик на вістку, що лиотвський уряд задумує перевести на днях дальші конфіскати польських земельних маєтків на Литві. Сконфіскованих буде за відплатою кільканайцять маєтків визначних польських діячів. Се є відповідь Ковна на насильства на Виленщині.

ПОЛЬСЬКИЙ ГРАФ ЗЛОДІЄМ

Варшавська поліція арештувала останніми днями польського графа Юзефа Вельовейського, якого обвинувачується у крадіжи дорогоцінностий великої скількости якцій у одної з дам варшавської „сметанки".

ПОВІНЬ В ПЕТРОГРАДІ

Петроград навістила останніми днями величезна повінь, якої не тамлять навіть найстарші люди в місті. Частина міста в дільниці фінляндського моста опинились під водою. Вода піднеслась на 128 цалів і залила ряд фабрик і камениць.

СУД НАД БІЛОРУСИНАМИ

Білоруська "Криниця" доносить, що в днях 28. і 29. грудня м. р. розглянено у варшавськім суді справу засуджених в маю білоруських діячів білостоцьким окружним судом. Апеляційний суд затвердив присуд окружного суду, а посла Якавюка засудив на 4 роки тюрми. Між засудженими находяться, крім Якавюка, пос. Баран, В. Масловська, А. Матейчук, Ал. Станкевич і Жабінський.

ДАР ПАПИ НІМЕЦЬКИМ УНІВЕРСИТЕТАМ

Папа жертвував католицьким теольоґічним виділам в німецьких університетах 50,000 лірів на ведення теольоґічних студій.

ЕПІДЕМІЯ РОЗВОДІВ В ЛОНДОНІ

По оголошеній в Лондоні офіціяльній лісті розводових процесів на найближчу сесію трибуналу припадає 623 розводових процесів.

ҐУРАҐАН НА КРИМІ

Харківська большевицька ґазета „Вісти" подає опис небувалого ґураґану, який бушував вночі з 24 на 25 грудня м. р. на південному березіКриму. ВЯлті величезні морські хвилі з гуком перекидалися через камяний мол (греблю). Все ялтанське побереже було залите водою. Звязок з нею був цілком переваний. Полився сильний дощ, який перейшов у сніг і град. Серед ночі загуляв тайфун. Гірні річки Учансу і Дерекою в бурхливих хвилях несли стовбури поламаних дерев, рештки знищених гірських халуп, деревляних мостів і ріжних будівель. Над ранок 25-го грудня можна було бачити страшну картину руїни: міський сад був завалений грудою вирваних з корінням і поламаних смерек і кипарисів. Улиці були завалені зірваними з домів покрівлями, балюстадами, прикрасами фасадів і т. і. Маса битої дахівки, толю, скла. Пішоходи завалені поломанами ґзимсами, шильдами склепів, масою спутаних телеґрафічних і телефонічних дротів, шишками і віттями дерев і т. п. Чудовий дім "Туринг-клюбу" перевернутий і висить над морем, загрожуючи всякої хвилини впасти в воду.

НАСЛІДНИК ЛЕНІНА, АЛЕКСІЙ РИКОВ, ЗАНЕДУЖАВ

МОСКВА, 4. лютого. — Секретар Алексія Івановича Рикова, нового голови „совнаркома" (совета народніх комісарів) подав до прилюдного відома, що він поважно занедужав і лікарі приказали йому лежати тиждень в постелі.

Здоровле Рикова і так не було сильне, а до решти ослаб він учера, проводячи першому засіданню „совнаркома". Тому два роки він був два роки на лїченню в Німеччині на жолудкову недугу.

МЕКДАНЕЛД ХОЧЕ СПІВДІЛАННЯ З АМЕРИКОЮ

ЛОНДОН, 4. лютого. — Премієр Великої Британії, Ремсей Мекданелд, бачить, що він тепер відокремлений у признанню російського совєтського уряду. Ані другі аліянти ані Америка не спішаться признавати його. Кромі того він не вірить і в зближення Англії з Францією.

Одначе він ті ріжниці, які ділять його правительство з правительствами других держав, не знеохочують його до праці задля полагоди европейського лихоліття і задля обмеження зоружень. Він хоче дати почин до сього через Лігу Народів і приєднати до сеї акції Америку.

НІМЕЧЧИНА КАЖЕ, ЩО ФРАНЦІЯ НАРУШУЄ ЇЇ СУВЕРЕННІСТЬ

БЕРЛІН, 4. лютого. — Німецьке правительство вислало нову ноту до Франції, в якій каже, що французьке правительство візьме на себе одвічальність, якщо не приміниться до міжнародніх і мирових зобовязань.

Ходить о те, що Франція підпирає грішми і військовою охороною рух сепаратистів (відокремленців) в Ренщині і в Палятинаті.

Німеччина остерігає Францію, щоб не мішалась до внутрішніх справ Німеччини, ані посердно ані безпосередно, бо се нарушення її суверенности.

ПЛЯМА В ДІЯЛЬНОСТИ ВИЛСОНА

ЛОНДОН, 4. лютого. — Британське міністерство закордонних справ дало бувшому премієрови Лойдови Джорджеви документи, з правом оголосити їх, про те, що покійний Вилсон підписав з бувшим французьким премієром Клемансом тайну умову про французьку окупацію Ренщини.

Навіть Лойд Джордж, котрий брав участь в мировій конференції, про сей документ не знав.

ФРАНЦУЗИ ХВАЛЯТЬ ВИЛСОНА

ПАРИЖ, 4. лютого. — Французька преса поставилась прихильно до особи Иилсона по його смерти. Загалом вона хвалить його змагання до мира.

НІМЕЦЬКА ПРЕСА ОСУДЖУЄ ВИЛСОНА

БЕРЛІН, 4. лютого. — Уся німецька преса осуджує Вилсона, кажучи, що його праця в мирових переговорах увінчалась невдачею у виді мирових договорів, які підписано у Франції.

ВІДЕНСЬКА ПРЕСА ПРО ВИЛСОНА

ВІДЕНЬ, 4. лютого. — Віденська преса з приводу смерти Вилсона не має що доброго сказати про нього. Вона стверджує, що хотів принести добро людству, а приніс лихо.

ВЕНІЗЕЛОС ПОКИДАЄ ГРЕЦІЮ

АТЕНИ, столиця Греції, 4. лютого. — Премієр Венізелос уступив нині разом з цілим своїм кабінетом. Він уступив на порученнє лікарів і виїздить назад до Парижа.

Новий кабінет створить Кафандаріс, бувший міністер внутрішних справ.

АНҐЛІЙЦІ ВИПУСТИЛИ НА ВОЛЮ ПРОВІДНИКА БУНТІВНИКІВ В ІНДІЇ

БОМБАЙ, Індія, 4. лютого. — На порученнє правительства випущено на свободу без застережень провідника індійських націоналістів Могандаса Ґанді, котрого було засуджено 18-ого марта, 1922, на шість літ вязниці за пропаґанду, що Індійці бойкотували Англійців (щоб не співділали з ними в нічому).

Недавно він був хорий і лікарі заявили, що йому треба 6-місячного віддиху над морем. З уваги на лікарський рішенець його цілком освободжено.

Індійці прозвали Ґандія „магатмою", або „чудодієм".

БОЛЬШЕВИКИ РАДІЮТЬ З ПРИЗНАННЯ ЇХ ВЛАДИ

МОСКВА, 4. лютого. — Тутешня большевицька преса розпливається з радости, що робітниче правительство Анґлії признало большевицьку владу в Росії. Вона каже, що хотяй се не вказує на прихильність до большевизму, то ще більше показує, що другі держави признають успіх (?) совєтської влади в Росії.

Редактор урядової большевицької ґазети „Известия" Нахамкес (Стеклов) заповідає, що се признанне мати-ме теж вплив у Злучених Державах.

ВИРІБ АВТОМОБІЛІВ У НІМЕЧЧИНІ

МАНГАЙМ. Німеччина, 3. лютого. — В Німеччині промисл автомобілевий не був розвинений на велику скалю. Дві найбільші фабрики автомобілів в Німеччині досі виробляли всего 15,000 автомобілів річно. Тепер одна фабрика автомобілів у Мангайм хоче розвинути виріб до сеї степені, щоб виробляти по 10,000 автомобілів денно.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сити і заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тил. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ВИЛСОН.

Дня 3-ого с. м. передполуднем помер у Вашингтоні бувший президент Злучених Держав Вудров Вилсон.

Прожив він 67 літ. Президентом був, з вибору демократичної партії, від 1913 до 1921 року.

Коли він входив до Білого Дому в марті 1913 року, не мав він ще великої слави. Звісний був лише яко професор та історик. Перед виборами виголосив зовсім незамітні і не талановиті „програмові" промови, які відтак видано окремою книжкою п. з. „Нова Свобода". Тому до зміни в Білому Домі не привязувано більшої ваги, кромі того, що се на місце републиканської влади прийшла була демократична.

Таксамо перші 4 роки правління Вилсона, від марта 1913 до марта 1917, нічим замітнійшим не зазначились, кромі того, що в Америці промисл і торговля зробили великий бизнес ізза достави военних матеріялів для аліянтів і Німеччини.

Через сей бизнес американські фінансісти заанґажували і дещо своїх гроший в аліянтській справі проти Німеччини. А коли дійшло до того, що наслідком революції в Росії аліянти були би програли і гроші були би пропали, вони при помочі своєї преси втягнули Америку до війни по стороні аліянтів і їх справи.

Зачались погрози Америки Німеччині. Вилсон писав ноти та висилав їх раз-враз до німецького правительства.

Потому Вилсон виповів війну за згодою Конґресу.

До війни Америка прийшла богата зі свіжими великими і невичерпаними силами. До того, вона прийшла як держава безпосередно не інтересована у спорах, за які Европа різалась. Через те голос Америки був такий могучий, що заважив і переважив у війні. Америка стала по стороні аліянтів, так їх „справа" відразу переважила. Бачила се Америка; бачили аліянти; але бачили навіть і вороги аліянтів, Німці, Австрійці, Мадяри, а також і поневолені ними народи.

Америка мала тоді нагоду як ніколи вплинути силою на зміну відносин в Европі. Вона могла дати поміч аліянтам під умовою, що в Европі по скінченню війни настане дійсна свобода народів. І наділі таку аґітацію в Америці ведено, бо інакше годі було-б зрозуміти, чого Америка іде битись 3,000 миль від свого берега. Ся аґітація перенеслась і до Европи і там принято її навіть із запалом.

Під сими кличами Вилсон з аліянтами виграв війну.

Тоді Вилсон був на вершку слави. Увесь світ вважав його найбільшим чоловіком. Бо він з Америки виграв світову війну на полях бою в Европі.

Але се й був конець його слави. Як славно він виграв війну, так зараз потому соромно програв він мир. Усі засади мира, які голосив учасі війни, програв він на версайській „мировій" конференції. Підписавши версайський договір, він їх скомпромітував до краю. Їхав він до Европи яко великий і славний побідник у війні, а вертався відтам домів яко побитий та осоромлений у „мирі".

Його 4-літня недуга се був тільки додаток до його великої траґедії, яку тепер закінчила смерть.

Причиною тої невдачі і траґедії Вилсона було те, що він не вмів бачити, що виграла війну сила Америки а не він; що він не був великий чоловік, але небувала хвиля і незмірно велика власть його зробила велитнем. Длятого він у своїх заходах радився головно себе самого. По професорськи не слухав, а тільки приказував, аж добився до повної невдачі і „мирового" погрому у Версаю.

Аліянти, котрі обдурили Вилсона й Америку, лишили йому Лігу Народів, яка зійшла на аліянтський офіс пропаґанди.

РОБІТНИЧІ РОЗРУХИ НА СОВЄТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Наслідком замкнення металюрґічних фабрик України, переведених згідно з постановою союзного Держпляну у стан консервації, на Катеринославщині, у Донбасі та в Микитівському районі вибухли робітничі розрухи, які подекуди переходять в отверті виступи проти совєтської влади.

У Микитівці розрухи приборкано військовою силою. Залізницями перевозиться нове військо до неспокійних промислових районів. Арештовано багато робітників. Усіх „підозрілих", що стоять під доглядом ГПЦ, висилаеться з України. Се такий комуністичний рай для робітників. . .

УКРАЇНА БЕЗ ЛІКАРЕНЬ.

Наркомздрав України у своїм докладі Совнаркомови скаржиться на дуже лихі наслідки зменьшення видатків на охорону народнього здоровля. Наслідком цеї урядової політики на Харківщині закрито 30% усіх лікарень, на Катеринославщині 50%, на Київщині 40%, на Одещині 60%, на Полтавщині 50% та по західних ґуберніях ¾ всіх лікарень та лікарських пунктів.

БОЛЬШЕВИКИ У СВОЇМ ВЛАСНІМ ОСВІТЛЕННЮ.

(За російським соціялістом демократом Даном).

II.

Одною з найбільше характеристичних черт большевицької партії є власне мале число її членів. А не забуваймо на те, що вона властиво комендерує цілою державою, що лиш вона одна є законно признана, що лиш вона одна має право видавати часописи, відбувати віча, закладати товариства. Нечуване — але так є!

Та не лиш, що тих членів партійних є мало; **їх число еще й стало зменшується!** І так в році 1920 було 611.978 членів, — в році 1922 було вже лиш 401.800 членів а в р. 1923 еще менше, бо лиш 372.900.

До того причиняеся передовсім так звана **„чистка"**, то є: викидуванне членів, котрі вкралися в партію лишнпр. задля користи (ріжні бандити та злодії) або котрі наприміp через свою критику та сумніви що до єдиноспасаемости партійних доґм — сталися для большевицької партії невигідні. Ітак в р. 1921 викинено (партії 24) процент членів, то є майже одну четверту всіх членів. О скільки та чистка дотичить чисто злочинних елементів то є вона справді доброю інституцією, котру належалоби впровадити також і в ріжних партіях Европи та Америки.

Зосібна, коли партія іде в гору, і коло неї мож погрітися — то зараз зголошуються ріжні індівідуа, що занюхавши жир, пхаються і собі до неї. Такі елементи дуже легко потім майоризують людей ідейних і цілу партію зводять до абсурдум. „Чистка" отже є для кождої партії навіть „желательна", о скільки її не звертаеся проти немилих критиків та реформаторів. Але большевики критики не зносять, а коли отце пишу — появилися власне в часописях поголоски, що навіть і Троцького за критику партії і головачів, мали ті послідні арештувати! (Я в це не дуже вірю!)

Другою дуже інтересною справою відносно до членів рос. комун. партії є питання: до яких соціяльних кляс належать її члени?

Отже робітники виносили між ними 44.9 процентів, — службовці 22.4 проц., селянехлібороби 25.7 проц. і приналежні до инших станів та кондицій 7 процентів. **Взагалі за пролетарів мож би уважати лише 167.400 членів ком. партії.**

„Червоний Террор" виконувався в Росії перше при помочи ославленої кровавої „чрезвичайки" („чеки") а тепер при помочи **„ґосуд. політ. управленія"**. Між відповідальними 224 урядовцями льокальних управленій є 79 проц. робітників, — а між 160-ма відповідальними урядовцями центрального „управленія" лише 13 проц. робітників".

Впрочім голотну силу в тій новомодній „чека" представляють „дрібноміщане" (інтеліґенти, службовці і т. ин.) бо є їх в місцевих „управленіях" 44% а в центральнім 73%. Одним словом **„червоний террор" над большевицькою Росією виконують власне „дрібноміщане"**, на котрих впрочім в ріжних аґітаційних листках та на „мітюжках" так дуже кричиться!

В „Ітоґах" не подано статистики після кондицій (заняття), тай і ще це треба зауважати, що не це важне з якої кляси даний комуніст походить, але це, до якої він тепер належить.

Доктор медицини, котрого родичі були мужиками, не є вже мужиком, лише приналежним до середної, інтеліґентної кляси.

А всеж таки і ті неповні дані наведені в „Утоґах" кидають дуже цікаве світло на склад комуністичної (больш.) партії.

І так: на 662.707 залізничників (без Сибіру) є лише 18.218 комуністів, то є 2.7 процентів. На 130.000 робітників і службовців водних комунікацій є лиш 4 проценти комуністів. — А вже найцікавійшим явищем є це, що **чим більше предприємство чи фабрика, тим процент комуністів у нім є менший!** І так: в предприємствах де є до 50 робітників, є 24.6 проц. комуністів; де є 51 до 501 робітників, там є 5.7 проц. комуністів; де є над 501 робітників, там є 2.6 проц. комуністів.

Ті дати дають дуже много до думання. На цілім світі є так, що де більша фабрика, там робітники більше свідомі своїх інтересів, і взагалі більше просвічені і ліпше зорґанізовані. **В Росії вони очивидно не узнають комуністів за партію, що найліпше заступає їх клясові інтереса.**

Большевики стараються очивидно всіми силами мати вплив на великі фабрики; до того служать ті ославлені „ячейки", то є ґрупки комуністичних аґентів. Держава оплачувала після „Ітоґів" 2.500 секретарів таких „ячейок" з котрих 60.2 проц. не мало більше як **десять** членів. І не треба думати, що такі члени „ячейки", це робітники даної фабрики. Ні! З одного боку це є „прикомендеровані" і державою платні секретарі, референти і т. ин. З другої члени зарядів фабричних, як звісно також партією іменованих. Майже три чверти (71.2%) комуністів у фабриках не є робітниками але членами фабричних зарядів, дирекцій!

Взагалі, самі урядові „Ітоґі" бочислюють, що число комуністів разом вже з „кандидатами" на комуністів (так сказатиб по староцерковному „оглашенними"!) в стосунку до загалу російського пролетаріяту виносить лише 1.22 до 1.36%.

Коли взяти на увагу до яких занять належить тих 14.400 людей принятих в р. 1922 в члени комуністичної партії, то пересвідчимося, що 87.7 процентів із них не належить цілком до робітничої кляси!

На підставі того всього можна поставити ось які висновки:

В світі продукції, витворчої праці **є комуністична партія Росії** в головнім не партія робітників, **а партією дирекцій, фабричних управ;** колиж взяти на увагу цілу рос. державу, то є се **партія нової бюрократії,** то є нової панующої верстви, котру революція висадила з соціяльних низин на верх. Та верства тратить поволи всяку звязь з кругами з котрих вийшла а стає самостійною соціяльною силою. У тій панующій верстві є значна ґрупа людей, що вийшли з пролетаріяту, але та ґрупа не творить більшости.

Дуже інтересну увагу робять „Ітоґі" про комуністів, що вийшли з селян:

„Переважна більшість комуністів, що вийшла з селян—занималася лише в минувшині хліборобством яко головним заняттем. Тепер суть вони службовцями ріжних урядів, членами червоної армії і т. ин. Лише мала частина (10.3%) стоїть еще і тепер в звязках з селом і хліборобством".

З урядового звіту комуністичної партії, зі згаданих на вступі „Ітоґів", бачимо наглядно, що та партія має надзвичайно малу притягаючу силу для російського робітництва а тим меншу очевидно для рос. мужицтва. І тим власне дає пояснитись той новий курс переслідовання других соціялістичних партій в Росії. Большевики чують так мало моральної сили за собою, що не важаться допустити до явної, чесної публичної конкуренції з другими соціялістичними партіями, але стараються знищити хоч би і найменші орґанізаційні проби тих партій террором десять раз гіршим від давного царського! Ревізії, увязнення, висилка в „отдальонця места" Сибіру а що найпідлійше: проганяннє тисячів робітників зі служби, коли їх чоби лиш підозріваеся о прихильність до других соц. партій — отсе спасоби боротьби панів „диктаторів над пролетаріятом!"

І лише повне незнаннє фактичного стану річей в Росії з одного боку, а безпардонна, брехлива аґітація платних аґітаторів большевизму з другого — може заграницею російської совєтської републики позискувати прихильників для тої — як каже Масарик „специяльно-російської хороби".

Може ті безсторонні висновки зроблені російським соціялістом Даном з урядового большевицького звіту приведуть бодай частину українсько-американських симпатиків большевизму до застановлення:

Чи й справді потреба класти здорову українську голову під московсько-большевицьке євангеліє?

ВИСУШЕННЯ ОЗЕРА СКУТАРІ

Югославські ґазети звідомляють, що югославянське міністерство для суспільних робіт розглядає плян висушення частини озера Скутарі. Роботи над цим частинним висушенням озера коштували би около 80 міліонів динарів. Зате Югославія зискала би 22.000 а Альбанія 8.000 гектарів управної землі. Річно збіралося би на цьому просторі яких 2.500 ваґонів збіжжа.

ВІДПОВІДЬ Д. М. САДОВСЬКОГО

Від відомого директора українських театрів, д. Миколи Садовського, наша редакція одержала отсього листа з Праги, столиці Чехо-Словаччини:

В 295 числі ґазети „Свобода", в кореспонденції з Підкарпаття, якийсь А. Д. присвятив між иншим і мені кілька слів своєї бреханини.

В інтересах істини прошу дати місце сьому мому спростованню:

1) Неправдою є, що мені Ужгородська „Просвіта" пропонувала працювати разом з п. О. Загаровом; натомісць правдою є, що просвітянський писар Антін Дівнич з дорученння декотрих членів Головного Виділу „Просвіти" пропонував свому знайомому в Ясені закликати Гуцулів до бойкоту свого театру на провінції (сей лист п. А. Д. я маю в своїй теці);

2) Неправдою є, що до зменшення субвенції на театр „Просвіти" спричинився ніби й я, подавши неправдиві інформації Мін. Шкільництва Ч. С. Р., в котрому, до речі мовити, я ніколи не був; натомісць правдою є, що взагалі субвенцію дістав театр „Просвіти" завдяки мені й орґанізованому мною театрови, котрий, не вважаючи на спротив Гол. Виділу, виїздив позаторік до Праги і дав там кілька вистав, зустрінутих чеською пресою із захопленнєм, після чого міністер шкільництва казав Голові „Просвіти", п. Ю. Бращайкови, що поки театр провадитиме М. Садовський, субвенція забезпечена; правдою є й те, що, вже при дирекції п. Загарова, „Просвіта" почастувала п. міністра Шкільництва в Ужгороді такою виставою („Майська ніч" і „Кохання в мішках"), після якої п. Голова „Просвіти" цілу ніч не спав, а п. Секретар, І. Панькевич, на кілька днів заслаб; що-ж до почесного гостя, то як він реаґував, не знаю: знаю тільки, що зменьшеннє субвенції сталося після сього факту; не треба забувати ще й тих слів п. міністра, котрі були сказані у відповідь на вітальну промову п. Голови перед виставою: п. Голова похвалився міністрови, що театр переходить на европейський репертуар, а п. міністер порадив, замісць того, незабувати про народ і брати приклад з Чехів, котрі починали свій театр з лялькового, а не европейського театру; як відомо „Просвіта" не пійшла за сією слушною радою п. міністра і новий сезон розпочала виставою мадярської аперетки, а далі пійшли вистави чужих пес, що не мають нічого спільного з освітою темного підкарпатського населення. Отже нехай громадянство судить: хто прислужився зменьшенню субвенції. Інсинуацію-ж п. А. Д. що до мене відкидаю з обуреннєм і раджу п-ви А. Д. не міряти людий на свій аршин.

3) Щодо того, що ніби виставлені мною песи — „Розумний і дурень" (І. Карпенка Карого) і „Зайдиголова" (М. Кропивницького) не видержують ніякої критики, то мушу признати п-ви А. Д. стількиж рації, скільки тому критикови, котрий радив соловієви повчитись співати у когута.

4) П. А. Д., зі слів якогось ужгородського громадянина, зве мене невдячним, бо мовляв, мене вшановано в Ужгороді в день 40-літнього ювилею як найкраще; після всього вище написаного така увага п. А. Д. може викликати лише сміх. Взагалі, чи не ліпше було-б для п. А. Д., колиб він дав мені спокій і не примушував мене опубліковувати передчасно тих документів про „діячів" ужгородської „Просвіти", котрі лежать до слушного часу в моїй теці?

З глибокою пошаною

М. Садовський.

Прага, 22. січня, 1924.

ВОЛОСАТА ДИТИНА

Доктор Бенда на лікарському віднілі в Празі показав новонароджену волосату дитину. То новонароджена дівчина. Густе, чорне волосся сягає низько до чола, брови корчасті, зрослі на носовій ямі на чолі. Чоло і щоки зарослі густо чорним, довшим як на 10 міліметрів волосям. На плечах, на грудях і на хребті волосся довге на два-три центиметри. Батько й мати дівчинки зовсім нормальні, здорові люде. Отже це випадок аномалії, — виродок.

ЮВИЛЕЙ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМ. ШЕВЧЕНКА У ЛЬВОВІ.

Потреба меценатів української науки!

Дня 16. грудня с. р. відбулося у Львові рідке національне свято, — Наукове Товариство ім. Шевченка святкувало 50-літній ювилей свойого заснования. У великій салі музея товариства, — славній килимовій салі, що містить у собі дорогоцінні скарби у стародавних килимах, — відбулася святочна академія товариства. Салю спеціяльно для свята декоровано портретами визнанних діячів: по середині портрет патрона товариства Тараса Шевченка, побіч нього портрети перших піонірів української науки, Драгоманова і Франка, нижче Михайло Грушевський довголітній орґанізатор наукової роботи, по боках фондатори товариства, в більшій части Придніпрянці, врешті портрет одного живучого члена основателя зперед 50 літ — Юліяна Романчука. Участь в академії брали в комплеті члени Наукового Товариства та запрошені ґості, репрезентанти инших українських інституцій.

Збори відкрив теперішній голова Товариства др. К. Студинський. У своїй промові подав він короткий нарис історії товариства. Воно заснувалося зразу під іменем „Товариства ім. Шевченка" в 1873 р. і з початку опікувалося взагалі українською літературою. В 1893 р. перетворилось на **наукове** товариство з спеціяльною метою плекати українську науку. Перед війною протягом двацятьох літ воно було одиноким огнищем, де свобідно вівся науковий дослід в українській мові і українськім дусі. Товариство видавало свої „Записки", присвячені головно історії і літературі, яких вийшло 138 томів; „Збірники" трох секцій, — історичної, фільольоґічної і природописної, і **цілий ряд окремих видань з ріжних областией значіння,** як „Етноґрафічний Збірник", „Етнольоґічні Матеріяли", „Памятки укр. літератури", „Укр. бібліотеку", „Український Архів", „Жерела до історії України", „Історична бібліотека", „Матеріяли до укр. бібліоґрафії", „Правничу Часопись", „Правничу бібліотеку", „Студії з поля суспільних наук" і богато меньших книжок і розвідок, — разом ці видання творять науковий книгозбір, тої величини, як мало у котрого зі словянських народів. Працю нашого Наукового Товариства зуміли оцінити ріжні европейські і американські наукові інституції і вийшли з товариством у постійні зносини і обмін видань. В числі своїх дійсних членів товариство має богато чужинців, — в останньому часі членом вибрано також президента чеської републики проф. Масарика. Дальше товариство заслужилося для української науки тим, що заснувало **бібліотеку,** яка числить поверх 100.000 домів, а що до вибoрі книжок є найперша серед бібліотек всеї України. При бібліотеці є наукова робітня. Є дальше в Товаристві спеціяльні **наукові інститути** — психольоґічний, бактеріольоґічний, для досліду права. **Музей** Товариства є дуже богатий і гарно уладжений. Підчас війни товариство потерпіло великі матеріяльні шкоди, — втратило державні субвенції, понесло **шкоди через бомбу, підложену польськими шовіністами під бібліотеку,** — відібрано йому друк шкільних книжок. Все те привело Наукове Товариство у критичні фінансові відносини, так що значна частина видавництв часово не виходить. Тому Наук. Товариство звертається до українського громадянства з проханням в **ювилейний рік прийти йому з фінансовою підмогою.**

Сама академія дала виклади представників трох наукових секцій товариства: Михайла Тершаківця „Переказ про Кия, Щека і Хорива", др. Володимира Кучера „Теорія атомів" і др. Мирона Кордуба „Польсько-українська державна границя за княжих часів".

На закінченнє свята учасники почали складати жертви для товариства в долярах.

Виділ Наук. Товариства вислав також до американських часописів, інституцій і поодиноких осіб відозви з зазивом до складок на річ Товариства. Старий край має надію, що американська Україна відгукнеться на цей зазив і подасть Товариству поважну підмогу. Наукове Товариство ім. Шевченка веле працю не голосну, може невідому в широких кругах, але **незвичайно важну** для **піднесення українського народа на становище рівноправне з иншими націями світа.** Бо чиста, теоретична наука це найвиций вицвіт культури, — народ, що має свою, ореґінальну науку, є достойний стати побіч инших культурних націй. Тому Наукове Товариство ім. Шевченка повинно не тільки дістати відповідний процент із жертв, які Америка призначує на культурні цілі; воно мусить також знайти **своїх окремих меценатів серед заможнійших** американських Українців, хоч одного свойого Уарнеґі, що положивби трівкі основи під розвиток української науки.

Др. І. К.

Львів, 6. січня, 1924.

СТРАШНЕ ПРОРОЦТВО

Француська ґазета „Еклєр" містить страшне пророцтво якогось шведського черця з XV, століття. Сказано в ньому таке: „Около 1870-го року буде основані німецьке цісарство. Потім дійде до великої війни, що триватиме чотири роки. Братимуть у цій війні участь усі цивілізован народи світа. Після цієї війни буде мир кілька літ, а опісля дійде до страшної війни в долині Порурській, і то між двома ґрупами. Участь братиме в цій війні вісім народів. Німеччині дадуть підмогу війська, що прийдуть із Сходу. Війна триватиме довго, аж побідять Французи. Проводитиме їм один великий вождь, який прийде з полудня. Вони запевнять оконечний мир. У цій кровавій війні згине німецький цісар і його син". „Еклєр" додає, що є такі у Франції, що вірять у це пророцтво. Пр. Де Сіріє, військовий критик, Вірив у це пророцтво і полковник Дріян, але він помер ще заки сповнилися ці чернечі слова.

ВІДДІЛ УКРАЇНСЬКОГО ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА В НІМЕЧЧИНІ.

ДО ВП. ПАНА ГОЛОВИ ОБЄДНАННЯ В АМЕРИЦІ.

Берлін, 26. листопаду 1923 року.

Жахливі роки голоду й нужди та горя, що пронеслися недавно по всій Україні й завели в могилу міліони людий — чоловіків, жінок і, головне, дітий, — тепер не менш загрожуючим примарем стоять і перед Німеччиною.

І в той час, коли тутешні мешканці можуть собі якось ще зарадити, бо вони всеж у себе дома й їм лекше зорганізувати собі допомогу, еміґрантські українські родини, що не змогли виїхати з Німеччини в більш щасливі країни, з жахом опинилися перед грізною нуждою. Ця нужда й небезпека особливо загрожує дітям, які й так вже не дуже то богато добра зазнали в Німеччині, де стан годування, що цілі вже довгі роки е не задовольняючий, тепер став вже зовсім ненормальним. Страшна дорожнеча, брак роботи й заробітку для чужинців, коли німецькі підприемства примушені звільняти масами навіть туземних служачих, ставить батьків Українців — студентів, робітників, дрібних служачих, ремесників і ин. — в таке становище, що вони абсолютно не в силі довести харчування дітий не то до нормального стану, а навіть до ступіння мінімального задоволення почуття голоду.

Чим далі, то все більш приходиться чути про роспачливий стан дітий українських іміґрантів, розкиданих по Німеччині, й, що найжахливійше, про абсолютну безпорадність і незнання до кого звертатися, де шукати, в тім чужім океані нужди й злиднів, що починають панувати в Німеччині, рідної помочі.

Щоб хоч трохи полекшити це становище українських дітий в Німеччині і сконцентрувати в якомусь свойому центрові допомогу їм, Відділ УЧХ в Німеччині (еміґрантський) вирішив поки взяти цю роботу на себе й звернутися з цим коротким листом до Вас, В. П., з закликом про необхідність негайної допомоги нашим бідуючим дітям. Поки Відділ має листу поверх 50 дітий-Українців, які потрібують негайної допомоги. Результатом перших своїх заходів в цьому напрямку е те, що Відділ роздобув вже для хорих дітий такий необхідний при незадовольняючому харчуванню лік, як рибячий жир. Тепер же необхідно добути: молоко, цукор, како, сухарі, сало і т. ин. Ці річі або гроші на їх закупно Відділ просить надсилати на адресу секретаря Управи Відділу Дедора Луґовенка (Берлін, Айслебенштрасе 7). Рівночасно Відділ просить Вас, звернути увагу на важке становище дітий-Українців у Німеччині Ваших закордонних друзів і знайомих і вказувати згадану вище адресу, бо реальної допомоги при сучасному становищу в Німеччині треба сподіватися головним чином із закордону.

Сотні ріжних закордонних організацій працюють у Німеччині для задоволення нужди німецьких дітий. Росіяни спромоглися зорганізувати поміч своїм дітям. Лише наші діти не можуть знайти необхідної турботи про них.

Памятаймо-ж це й — швидче до діла.

УПРАВА ВІДДІЛУ УЧХ В НІМЕЧЧИНІ:
Член Управи **П. Романовський.**
Секретар **Федор Луговенко.**

(Печать).

Згідно з покликом повисшої відозви в Ню Йорку завязався вже комітет, який занявся збіркою одежи і харчів для укр. біженців в Німеччині. Українці міста Ню Йорку відгукніться на сю відозву і хто тільки з Вас може, нехай дарує щось для сих бідаків. Жертви мають бути в роді ріжного рода одежи: діточа, жіноча, мужеська; харчі: баксове молоко, цукор і риж. Всі ті річи проситься приносити до церковної галі під ч. 28 Іст 7-ма улиця кождого дня від год. 7 до 9 вечером через цілий тиждень до спідуючого четверга.

Комітет Допомоги Біженцям.

ДОПИСІ

ЛОДЛОВ, МЕСС.

Коляда на Рідну Школу.

Як минувшого так і сего року члени Тов. ім. Івана Франка, від. 253 У. Н. Союза, зрозуміли що се значить Рідна Школа й освіта і знали, що се їх обовязком пійти колядувати на Рідну Школу. Так рішились пійти по хатах і заколядували $19.50. Се не велика сума на таку значну громаду як Лодлов, бо тут, колиб кождий був сповнив народний обовязок, то сума подвоїлась би. Вони се колись зрозуміють, що то значить Рідна Школа, рідна мова і рідна нива, але не буду забирати богато місця в так дорогій нам часописі Свободі.

Зложили датки отсі жертводавці: по $1.00: Іван Мельник, Дмитро Нарів, Мартин Бур, Іван Приступа, Михайло Федорів, Іван Сорока, Макарій Пукіш, Михайло Люткевич, Петро Яців, Грегорій Шабан, Ілія Гнатів; по 50 ц.: Сташек Добжицкі, Демян Нарко, Н. Н., Яким Федорас, Михайло Олінкевич, Ів. Дибаль, Андрій Дайнак, Юрко Нищук, Семен Яців, Дмитро Гусак, Вас. Чарнецький, Йосиф Чорний, Стефан Костів, Іван Андрусик, Василь Антонів, Дм. Мшилівський; по 25 ц.: Василь Босик і Михайло Бойко.

Добровільні жертви на Рідну Школу зложили отсі добродії по $1.00: Михайло Федорів і Макар Пукіш; по 50 ц.: Петро Яців; по 25 ц.: Ів. Сорока, Мих. Олінкевич, Іван Сорохтей, Дм. Куртий, Василь Босик, Ів. Приступа, Ілія Гнатів, Іван Дибель, Василь Антонів, Іван Андрусик, Михайло Мельник і Яким Федорас.

———o———

БОФАЛО, Н. Й.

Коляда в Бофало, Н. Й.

Наша громада яка недавно зложила на вічу знач суму на революційну боротьбу, не забула й тепер про коляду. На зазив о. шамб. Курилли і за допомогою учителів О. Заремби і Юрка Ґури, вибралася сего року колядувати наша шкільна дітвора, згуртована біля укр. гр. кат. церкви св. о. Николая. Коляда випала як на теперішний час дуже гарно, бо принесла 130 дол. і 50 центів, які вислано до Обєднання для Рідної Школи і бідних сиріт. Жертводавцями були слідуючі:

о. шамб. К. Курилло 2.00, Лавло Ковальський 50, Андрей Менчак 1.00, Микола Козловський 50, Вас. Шелест 1.00, Іван Мельник 1.00, Микола Бабала 1.00, Василь Дісик 1.00, Іван Дісик 1.00, Н. Н. 25, Петро Леваднюк 1.00, Іван Синякевич 1.00, Григ. Капуш 1.00, Кароль Чернецький 1.00, Марія Чернецька 1.00, Евстахій Дідур 1.00, Василь Будник 1.00, Йосиф Рудик 2.00, Катерина Бояцька 1.00, Мирослав Рудик 1.00, Антін Смерека 50, Мартин Савчук 1.00, Дмитро Тарасовський 1.00, Іван Пшоляр 50, Евстахій Кароль 1.00, Іван Горгота 1.00, Василь Місько 75, Антін Станькевич 1.00, Ст. Станькевич 1.00, Мик. Афенович 1.00, Іван Рудий 1.00, Василь Семків 2.00, Микола Приставський 50, Стеф. Подоляк 1.00, Стефан Глухий 1.00, Осип Заремба 1.00, Мих. Вітровий 50, Онуф. Макух 50, Гнат Сукмановський 1.00, Іван аПвловський 50, Василь Коваль 50, Павло Сторожук 1.00, гості Сторожука 50, Вас. Дорофінка 50, Николай Снайчук 1.00, Іван Коновальчук 1.00, Теодор Новосядлий 1.00, Теод. Новолядлий 1.00, Василь Горгота 50, Вас. Рудий 1.00, Вас. Олексюк 1.00, Мих. Хомин 1.20, Адам Домчак 75, Петро Бас 1.00, Марія Крохмальська 1.00, Н. Бас 1.00, Н. Н. 25, Яків Крохмальський 2.00, Ник. Логуш 1.00, Ол. Гливка 2.00, о. К. Курилло 2.00, К. Дідур 1.00, п. Гринда 1.00, С. Дідур 1.00, п-ні Кульчицька 1.00, п-ні Когут 1.00, п-ні Була 1.00, п. Кавалір 1.00, п-ні Купчак 1.00, п. Горошко 1.00, Левкуц 1.00, Ст. Заремба 1.00, Форощій 1.00, С. Пришлівський 1.00, Т. Пришлівський 1.00, П. Нагірний 1.00, Стельмах 1.00, Дячун 1.00, Сметанський 1.00, Ковальський К. Бучковський 1.00, Погорілиць 1.00, Ребезан 1.00, п-ні Самуляк 1.00, Крупяк 1.00, С. Мальчос 1.00, п-ні Ґурська 75, Боднар 50, Скрип 50, Кушка 50, п-ні Блакіта 50, п-ні Вальницька 50, п-ні Стойкевич 50, п-ні Грицек 50, Круцько 50, Плахта 50 Гах 45, Н. Н. 25, Судин 25, Бумбарт 25, В. Пирожак 1.00, В. Рудий 50, Л. Качур 1.00, Дульнявка 1.00, О. Кужда 1.00, П. Кіналь 1.00, Калина 50, Ковальський 25, Е. Ґура 1.00, Семенюк 1.00, С. Воютович 50, Д. Дзьота 50, І. Микитюк 1.00, Е. Тимкович 50, Т. Еимкович 50, Василюк 50, Жук 1.00, І. Ґут 50, Т. Козіна 1.00, В. Плекан 50, Е. Бурштинський 1.00, М. Бурштинський 50, Г. Цопек 50, С. Решетуха 1.00, П. Драбик 1.00, І. Пелехатий 1.00, Кордупель 75, І. Соколовський 1.00, І. Сидорович 1.50, Никола Блакита 10, Панько Сукмановський 50, Ґрех 1.00, Фецьо 75, Д. Кривчук 50, В. Панків 25, П. Кіналь 25, Гр. Плотиця 50, Д. Стефанюк 1.00, О. Килин 50, Мих. Калимон 1.00, Петро Івахів 1.00, Ст. Жуковський 1.00, Йос. Яковенко 1.00, Н. Н. 25, Гр. Дочанський 50, Ст. Кушка 1.00, Мих. Матвійків 3.35, Павло Матвійків 1.00, Іван Кухаришин 50, Іван Бечек 50, Мих. Вітровий 1.00, В. Шеремета 50, Петро Сцецюм 50, Іван Сидорович 1.50. — Разом зібрано 130 долярів 50 центів.

SHENANDOAH, PA.

Заходом тов. Співацького „Боян" при церкві св. Арх. Михаїла в Шенандоа, Па.

відограесь представленне

ЗАПОРОЖСЬКИЙ КЛАД

комедіо-оперетка в 3-ох діях

В НЕДІЛЮ, 10. ЛЮТОГО 1924

В ГАЛИ ЦЕРКОВНІЙ,

425 W. Center St., Shenandoah, Pa.

Початок о годині 7-мій вечер.

ТІКЕТИ 75 і 50 ЦЕНТІВ.

Режісер і управитель хорі п. Стефан Ціміхуд.

Місцевих і сусідних чесних парохіян просить о численну участь

30-31 **Церковний Комітет.**

ROCHESTER, N. Y.

Заходом Сестрицтва Рождества Пресв. Богородиці, від. 36 У. Н. Союза

— устроюсея —

БАЛЬ

В СУБОТУ, 9. ЛЮТОГО 1924

в гали на Клінтон, ріг Пер. улиці.

Початок о годині 7. вечером.

На сей баль запрашается вві місцеві Братства і Товариства, як також всіх Рочестерських Українців до як найчисленнейшої участи.

За добру забаву ручить

30 **Сестрицтво.**

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ПОЗІР! ЙОНҐСТАВН І ОКОЛИЦЯ.

Братство св. Івана Хрестителя, від. 230 У. Н. Союза, устроює

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, 9. ЛЮТОГО 1924

у литовській гали, 628 Franklin Ave.

Баль розпічнеся о годині 6. вечер. На бали буде грати музика з Клівленд.

Проситься всіх членів прибути на той баль. Також проситься всіх Українців прибути і запрошуемо сусідні братства з околиці. Пригадуесь тим, котрі ще не суть членами У. Н. Союза, що на бали будуть могли вступити. Тому просимо прибути на той перший Великий Баль всі як один. Вступ для мущин 50 цнт., а для женщин 25 цнт. За добру забаву і чесну обслугу ручить

29 **Балевий Комітет.**

ЗБОРИ

УКРАЇНСЬКОГО ДЕМОКРАТИЧНОГО КЛЮБУ

— відбудуться —

В ЧЕТВЕР, 7. ЛЮТОГО С. Р.

о годині 8-ій вечером у власнім льокали,

59 St. Marks Pl., New York City

На деннім порядку важні справи. Ваша присутність конче пожадана.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

НОРТГЕМПТОН, ПА. Тов. Укр. Січові Стрільці, повідомляє своїх членів, що звичайний мітинґ відбудеться в неділю, 10. лютого, о годині 2. попол. в укр. православній гали. Проситься всіх членів прибути і вирівнати свої залеґлости. Котрі члени не вирівнають, будуть суспендовані. — В. Шишка, пр.; Л. Демчук, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 367 повідомляє, що місячний мітинґ відбудеться о 2. годині попол. в неділю, 10. лютого в церковній гали під ч. 303 Гудсон Евню. На порядку нарад будуть дуже важні справи до полагодження. Проситься членів явитись на той мітинґ, бо без відповідного числа членів не мож нічого на мітинґу зробити. Неявившийся член не має права нарікати на ухвали, котрі йому не сподобаються. — А. Бабій, предс.; М. Антонів, секр.

КЛІФТОН, Н. ДЖ. Тов. Українська Січ, від. 182 повідомляє, що звичайний мітинґ відбудеться о 2. годині попол. в неділю, 10. лютого в Українській Школі під ч. 212 Президент ул. На порядку нарад є товариські, народні і инші справи до полагодження. Будесь принимати нових членів до У. Н. Союза і до Січи без вступного. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник 1 дол. — О. Зубар, предс.; М. Пипюк, секр.

ЙОНҐСТАВН, О. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 140 повідомляє, що річний мітинґ відбудеться о 1. годині попол. в неділю, 17. лютого в гали церковній під ч. 526 Вест Раен Евню. На сей річний мітинґ всі члени мають явитися. Неявившийся член заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. — В. Терлецький, предс.; Ф. Нановський, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Сестрицтво Рожд. Пр. Богородиці, від. 36, повідомляє своїх членкиць, що мітинґ відбудеться в неділю, 10. лютого о годині 3. попол. в церковній гали. Проситься всіх членкиць прибути на мітинґ, а також тих женщин, котрі ще ніде не належать, вступити до нашого сестрицтва і до У. Н. Союза. Користайте з нагоди, бо принимаесь без вступного. — Юстина Лиса, предс.; Зофія Чернець, секр.

БРИДЖПОРТ, КОНН. Тов. Українська Січ, від. 59, повідомляє всіх своїх членів і членкинь місцевих і позамісцевих, що місячний мітинґ відбудеться в суботу, 9. лютого о годині 7.30 вечір в галі церковній під ч. 34 Біч ул. Є дуже важна справа до полагодження, тож кождий член повинен бути присутний на сім мітинґу. Також кождий Українець і Українка мають добру нагоду вписатися ще в лютім до Тов. і до У. Н. Союза без оплати вступного. Кождий член повинен теж вписати свої діти до Молодечого Союза. На сей мітинґ нехай кождий член приведе зі собою одного кандидата до Тов. і до У. Н. Союза. Котрий член не прийде на сей мітинґ без важних причин, підлягає карі 2 дол., а урядник 3 дол. — Д. Постоловський, предс.; І. Глива, кас.; М. Галькевич, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Бр. Сош. св. Духа, від. 237, повідомляє своїх членів, що місячний мітинґ відбудеться в неділю, 10. лютого о годині 2. попол. Проситься всіх членів явитись на мітинґ і постаратися привести зі собою нового члена до У. Н. Союза. Подаеться до відома, що на річнім мітинґу вибрано слідуючий новий уряд на 1924 рік: І. Вовк, предс.; Н. Броницький, з. пр.; Т. Левчишин, секр.; Г. Стеців, з. секр.; І. Салю, кас.; М. Куріца, з. кас.; Т. Марчишин і Н. Майброда, надзирателі хорих; Т. Сорока і І. Гаврилюк, контрольори; І. Верещак і А. Даців, хорунжі; М. Волошанський, капітан. — І. Вовк, предс.; Т. Левчишин, секр.

РОМ, Н. Й. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 121, повідомляє своїх членів, що квартальний мітинґ відбудеться в неділю, 10. лютого в гали церковній. Проситься місцевих і позамісцевих членів, щоби всі явились на мітинґ, бо суть важні справи до полагодження. Котрий член не явиться, заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. — М. Павелко, пр.; С. Николайків, кас.; В. Чуйко, секр.

ЛУДЛОВ, МЕСС. Тов. Івана Франка, від. 253 вибрало отсей новий уряд на рік 1924: П. Яців, предс.; І. Гнатів, з. предс.; І. Приступа, рек. секр.; П. Пилипів, фін. секр.; М. Пукіш, кас.; В. Босик і І. Сорока, контрольори; Я. Федорак, доз. хорих; М. Мельник, опікун дітий; С. Наливайко, організатор; В. Антонів, дверник. — І. Приступа, рек. секр.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. Уряд тов. Зап. Січи, від. 234, повідомляє членів, що звичайний мітинґ відбудеться в пятницю, 8. лютого, точно о годині 7.30 вечером, в гали Лютвіна під ч. 69 С. Парк ул. Обовязком кождого члена явитись на мітинґ. Ті члени, що суть довжні а не вирівнають своїх вкладок, будуть суспендовані. Також проситься реґулярно платити вкладки за діти, бо в противнім разі будуть суспендовані. Проситься членів, аби привели з собою нових кандидатів на членів до У. Н. Союза і до товариства. Дуже добра нагода вступити до У. Н. Союза, позаяк в сім місяци вступ вільний. — С. Федірко, предс.; Ю. Ґвіздь, секр.

ШИКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. Стефана, від. 221, повідомляє членів, що надзвичайний мітинґ відбудеться в неділю, 10. лютого о годині 1., сейчас по Службі Божій в гали церковній при Оклей і Райс ул. Проситься всіх членів явитись на сей мітинґ бо маємо богато справ до полагодження. Також припоминається членам, що на річнім мітинґу вибрано слідуючий уряд на 1924 р.: М. Беряк, предс.; М. Барабаш, з. пр.; І. Шпікула, фін. секр.; П. Лучків, рек. секр.; Я. Басс, кас.; І. Карпа, Г. Чикало і Т. Кривовяз, контрольори; контроля хорих: М. Яремко, П. Ґуральчук, М. Микитин і Н. Синичин, хорунжі: Д. Шеремета, Г. Стефанишин; Д. Куньо, поліцай. — П. Лучків, рек. секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 156 повідомляє своїх членів, що звичайний мітинґ відбудеться в неділю, 10. лютого о годині 3. попол. в домі під ч. 618 Мекелвен ул. Кождий член обовязаний явитись на сім мітинґу, бо маємо важні справи до полагодження. Неявившийся член підлягає карі після статута. — Н. Стечишин, предс.; Н. Іщук, кас.; І. Чопик, секр.

ЕМБРИДЖ, ПА. Подаесь до відома всіх місцевих і позамісцевих членів бр. св. о. Николая, від. 276, що на рік 1924 вибрано слідуючий уряд: Я. Лисяк, предс.; С. Гомзяк, містопредс.; М. Фук, секр.; Й. Корд, рек. секр.; Л. Гриневич, кас.; Д. Онуфрик, з. кас.; контрольори: Г. Бірців і І. Ячник; опікуни хорих: С. Прокопович, Т. Фізор, Т. Картичак, М. Білий; прапорщик: І. Фірич і А. Уштан; Н. Жиник, дверник. Також подаесь до відома, що слідуючий мітинґ відбудеться в неділю, 10. лютого о годині 1.30 попол. На тім мітинґу будуть важні справи і ухвала балю і представлення на дохід будови У. Н. Дому. — М. Фук, секр.

РОВЕЙ, Н. ДЖ. Укр. Тов. Згода, від. 294, повідомляє своїх членів, що річний мітинґ відбувся 27. січня, на котрім вибрано слідуючий новий уряд: Н. Моссора, предс.; М. Салецький, з. предс.; С. Музика, кас.; А. Нагребецький, фін. секр.; С. Баюс, з. секр.; Ф. Шмід і А. Данилик, контрольори; С. Куришкін, надз. хорих. Місячні мітинґи будуть відбуватися в першу неділю по першім в церковній гали при Ірвінґ ул. Проситься Українців замешкалих в Ровей і поблизу, а котрі ще не суть в організації У. Н. С., щоби вписувалися до нашої славної організації і до нашого товариства. Користайте з нагоди, бо лише в лютім принимаесь без вступного. — Н. Моссора, предс.; С. Музика, кас.; А. Нагребецький, секр.

КОГО ДНЕСЬ НАМОВИТЕ ОБЕЗПЕЧИТИСЯ В У. Н. СОЮЗІ, ТОЙ ВАМ ЗА ЦЕ ВДЯЧНИЙ БУДЕ ВСЕГДА.

ВИКАЗ РІЖНИХ ФОНДІВ

(Зложених до Обєднання в січни 1924 р.)

ФОНД ІНВАЛІДІВ.

1) Филаделфія, Па., Др. В. Ґалан 1.00
2) Филаделфія, Па., о.сов. Кінаш 5.00
3) Скрентон, Па., т-во ім. М. Січинського, відділ У. Р. Союза, переслав о. Залітач ... 10.00
4) Гов-кав, Н. Й. По 50 центів: Харитон Захарчук, Пелагія Захарчук і Григорий Онисько ... 1.50
5) Кроптон, Р. Ай., А. Кондрат 1.00
6) Албіон, Р. Ай., зложили: Петро Заяць 2.00, Анна Сорота 2.00. — Разом ... 4.00
7) Трентон, Н. Дж. П. Свадник 1.00
8) Филаделфія, Па., о. Михайло Кузьмак ... 5.00
9) Горнел, Н. Й., з коляди переслав Василь Лаврів ... 12.50
10) Деслодж, Мо., від укр. гр.-кат. церкви, пер. о. Лукаський ... 5.00
11) Рамей, Па., о. Микола Струтинський ... 2.50
12) Вестбури, Н. Й., переслав Теодор Агрес ... 7.50
Зложили: по 1.00: Петро Тешлюк, Козуб Іван, Романчук Юрко, Олещук Гнат, Агрест Теодор, Гладкий Олекса; по 50 цнт.: Білецький Кирило, Гузар Стефан, Колосовський Михайло.

РАЗОМ $56.00

ФОНД СИРІТ.

1) Кромптон, Р. Ай., А. Кондрат 1.00
2) Трентон, Н. Дж., П. Стадник 1.00
3) Огденбурґ, Н. Й., збірка, переслав В. Міхаліцький ... 6.00
4) Бофало, Н. Й., з коляди дітей при гр. кат. церкві св. Николая, переслав о. шамб. Курилло ... 30.00
5) Деслодж, Мо., збірка в укр. гр. кат. церкві, пер. о. Лукаський 5.00
6) Реймі, Па., Н. 7. ... 10.00

РАЗОМ $53.00

III. ФОНД ГОЛОДУЮЧОЇ ЕМІГРАЦІЇ

1) Филаделфія, Па., о. Кінаш. . 5.00
2) Филаделфія, Па., о. Михайло Кузьмак ... 5.00

РАЗОМ $10.00

IV. ФОНД ПИСЬМЕННИКІВ.

1) Істон, Па., з коляди переслав В. Дроботій ... 5.00
2) Трентон, Н. Дж., П. Стадник 1.00

РАЗОМ $6.00

V. ФОНД „ПРОСВІТИ".

1) Реймі, Па., о. Струтинський 2.50
2) Джерзи Сіті, Н.Дж., А.Юрків 1.00

РАЗОМ $3.50

VI. ФОНД СТУДЕНТІВ.

1) Кромптон, Р. Ай., А. Кондрат 1.00
2) Трентон, Н. Дж., П. Стадник 1.00
3) Филаделфія, Па., о. Кінаш. . 5.00
4) Бофало, Н. Й., з коляди дітвори при укр. гр. кат. церкві св. о. Николая, пер. о. Курилло ... 30.00

РАЗОМ $37.00

VII. ФОНД ПОЛК. ВІТОВСЬКОГО.

Филаделфія, Па., Др. В. Ґалан. . 1.00

Разом з ріжних фондів було $167.00.

ПОЛЯКИ ХОТЯТЬ КОРОЛЯ

Викритте величезного фашістського заговору у Варшаві.

З Варшави доносять:

В неділю в ночі, дня 13. січня с. р. викрито тут величезний заговір фашістської організації „П. П. П." (Поґотове Патріотуф Польскіх), яка мала на меті переворот в Польщі, перебранне влади крайно правими елементами і поликанне короля на польський престол. Арештовано богато визначних діячів серед польського громадянства, між ін. інж. Пенкославського, який мав стати диктатором, відомого орґанізатора польських військових відділів в 1915 р. в Росії, Ґорчинського, якому зарезервовано становище головного команданта безпеченства, капітана резерви Міхаловського, промисловця Лесневського, ґенер. Ґалінського, б. команданта варшавської поліції Ґостинського, кс. проф. Орачевського і т. д.

Підчас ревізії сконфісковано весь архів „ґенерального штабу П. П. П.", величезну скількість військових мап з цілої Польщі, де позачеркувано червоним олівцем всі стратеґічні обекти і розміщення війска. Вчасі ревізії у ґен. Ґалінського найдено 5,000 ріжних закликів і деклярацій, які підписували вступаючі члени П. П. П. Крім того найдено в архіві плян Варшави, на якому визначено стійки скорострілів вчасі перевороту. Іменовано вже також будучого команданта цитаделі, якого арештовано, але назвиско тримається в тайні. Переведенне цілого військового пляну лежало в руках кількох командантів у Варшаві.

Переводиться далі масові арештовання, однак із придержаннем можливо строгої тайни. Викритте конспірації викликало в урядових варшавських кругах величезне замішанне. Головно скомпромітована правиця і один бувший член кабінету Вітоса, якого завданнем було фінансувати орґанізацію П. П. П. Про діяльність і наміри сеї орґанізації знав докладно голова партії З. Л. Н. Ґломбінський, який відбував між іншим конференції з членами военної ради П. П. П. Стверджено, що на одній з таких конференцій обговорено навіть справу іменовання голови военної ради П. П. П. віцеміністром військових справ.

Цікавий спосіб, в який відбувалось прийманне нових членів організації. Кождий новий член П. П. П. мусів скласти окрему присягу на вірність ідеям організації і задержанням тайни.

Заприсяження відбувались в підземеллях косцьола „Вшисткіх Сьвентих". При вході до косцьола треба було подати умовлений тайний клич, який відбирав фашіст, що стояв на сторожі.

Присяга звучала так:

„Я... замешкалий... з професії... літ... запізнавшись докладно з програмою і правильником П. П. П., приступаю до гурта його членів і свято приобіцюю підчинятись усім запорядженням під загрозою суду чести П. П. П. і зі свідомостю кари, яка може мене стрінути, не виключаючи кари смерти за відступство і зраду. Так мені, Боже, допоможи і святі Його страсти."

Сходини відбувались крім того дуже часто при ул. Маршалковській ч. 37 в домі ксьондзів косцьола Збавіцеля, в мешканню кс. Орачевського, де найдено також богато компромітуючого матеріялу.

В урядових польських кругах робиться спішні горячкові заходи, щоби усю справу як змога скорше затушувати з огляду на високо поставлені політичні особи., що є замішані в цілу аферу.

БАНАНИ

в порівнанню з яблоками містять:

Яблока, води 84.6, білка 0.4, товщу 0.5, вуглеводану 14.2, попелу 0.3; банани, води 75.3, білка 1.3, товщу 0.6, вуглеводану 22.0, попелу 0.8.

З цієї табельки бачимо, що поживна вартість бананів є більша від яблок. Згідно з аналізою англійських лікарів білок сухого банана рівняється майже білкові молока. Передусім обильна є скількість цукру достиглого банана. Отже можна сміло поручити банани для відживлювання. Крім цього банани є дуже легко стравні. Пр. для житної муки потрібує около три години, для бараболь 3 і пів год. мяса чотири год., для яблок і сливок дві і пів години. Банани потребують для травлення лише 1¾ год. Тому банани дуже відповідна пожива для хорих, реконвалесцентів і дітей. Дитині вже другому році життя порадно давати банани як доповнення молочної поживи. І діти їдять їх радо завдяки їх смакові.

ПЕРША МАШИНА ДО ПИСАННЯ В ВАТИКАНІ

По відомостях париського „Джернал", й Ватикані цими днями перший раз ужито машину до писання. Досі Ватикан не користувався цією машиною; теперішня машина є падарунком Ватиканові італійського представника норимберзької фірми.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

АНДРІЙ МЕДВІДЬ нехай зголоситься по два (2) листи до адм. „Свободи" з надісланнєм 10 центів на пересилку. 30-31

ДОБРОВОЛЬСЬКИЙ ОСТАП, Merzdorf No. 25, Bez-Decin A/d E., Czechoslovakia; пошукує своїх кревних і знакомих в Америці: Ф. Антульських та Гнатюків, з Устечка, пов. Заліщики. 30-31

ПОШУКУЮ свого стрия Николу Великого. Має перебувати у Вінніпеґу, Канада. Хтоби о нім знав або він сам, прошу зголоситися до: 29-30
HARRY WELTYK,
Box 312, Marion Center, Pa.

ПОШУКУЮ господині дівчини або вдови до заряду дому і опіки двоїх дітий, одно 5 літ, друге 3. Платня після умови. Я є вдовець, 33 літ, з Галичини. Зголошення прошу ласкаво слати до:
HARRY DROPYCH,
746 Princeton St., Palmerton, Pa.
30-33

СПЕЦІЯЛЬНА ОФЕРТА НА МІСЯЦЬ ЛЮТИЙ.
Даємо нагоду на дуже легких услівях купити лоту в Ню Йорку. Пишіть по інформації на адресу: 26-31
CONESTO REAL ESTATE,
614 Flatiron Bldg., New York City

ДОБРА НАГОДА
купити бучерню і гросерию, по дуже приступній ціні. Продаєся з причини иншого бізнесу або приймеся порядного партнера. Не тратьте доброї нагоди. Голоситись до: 29-31
NICHOLAS TLMCHUK,
R. D. 1, Uncasville, Conn.

ІСПИТОВАНИЙ ДЯКОУЧИТЕЛЬ з добрим голосом, знаючийся добре на нотнім співі, прийме сейчас посаду дяка; понад то може учити діти в рідній мові та вишколити аматорський кружок. Свідоцтва на жаданнє предложу. Зголошення слати до: 29-30
NICK. KOTOFF,
P. O. Scarboro Jct., Oont., Canada.

ХРОНІЧНИЙ і задавнений катар жолудка, легких, кишок, голови, горла, і носа успокоює і усуває найновійший винахід КАЛЬВА. Коли все завело, в КАЛЬВІ лежить ще одинока надія. Пишіть сейчас долучаючи марки на відповідь до:
D. WROBLEWSKI CO.,
180 Ave. C (S), New York, N. Y.
28,30,32,34,36

КАЙДАШЕВА СІМЯ
повість, І. Нечуя-Левицького, з портретом автора і з передмовою Василя Верниволі.
Брош. $1.25, опр. $1.50.
Замовлення слати на адресу:
„SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

КАТАЛЬОГ
КНИГАРНІ „СВОБОДИ"

83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

СЛІВЦЕ ДО НАШИХ ПОКУПЦІВ

Хто більше читає той більше знає.

Се вже неоспоримий факт, що народи, які сьогодня стоять висше культурно, завдячують се просвіті, — і читанню книжок. Вони не жаліли гроша на піддержанне своєї літератури, не жаліли часу на читанне книжок, не дивились обоятно на просвітні потреби. Не диво отже, що й піднеслись висше від инших народів.

Нам треба памятати се, що й вони колись стояли низше, тому перед нами так само отворена дорога до більшого поступу як у них. До сього не запізно. Одначе сього ми потребуємо зараз, а не колись. На світі краще стане, єсли народи будуть менше більше однаково стояти культурно і просвітно, бо тоді один буде мусів другого рівно трактувати. Читайте отже книжки і то читайте найбільше, а будучність перед Вами.

ДЕ СВІДОМІСТЬ, ПРОСВІТА, ПОСТОЙННІСТЬ — ТАМ СИЛА!

Книгарня „Свободи" (Українського Народного (Союза) зробила богато для просвіти українського народа, від часу свого основання. Нехайже і на дальше Українці поширають її і замовляють книжки від сего найбільшого видавництва української літератури в Америці і взагалі в Канаді.

- • **Коротка історія біблійна,** Старий і Новий Завіт 50
- † **Коротка історія Козаччини,** нап. проф. Володимир Антонович, із переднім словом про житте та діяльність Антоновича, із портретом автора, образами гетьманів, картою України і увагами д-ра Мирона Кордуби, друге видання ... 65
- **Коротка історія Руси** до зруйнования Запорожської Січи ... 10
- † **Коротка історія України** (з богатьома малюнками і мапами) Івана Крипякевича, опр. ... 50
- • **Короткий виклад політичної економії** А. Богданова (перевів М. Д.) ... 2.50
- • **Короткий огляд українського письменства** від 11-го до 18-го століття, Ост. Макарушки ... 30
- † **Короткий підручник до науки німецької мови** 15
- † **Кость Гордієнко-Головко,** останній лицарь Запорожжя, історичне оповідання А. Кащенка, видання 3-тє ... 20
- • **Кровавий шлях** (Шерльок Гольмс) в 2-ох частях, К. Дойля ... 60
- • **Кроваві діяманти,** новочасний роман, написав Фон Ром ... 35
- † **Кузь та Грицунь,** оповідання В. Винниченка .. 10
- • **Культура, національність та асиміляція,** П. Понятенко ... 30
- • **Латачки,** оповідання, Володимира Б. ... 25
- † **Летючий корабель,** українська народна казка (зі збірника І. Рудченка), з 5-ма малюнками Ю. Магалевського ... 10
- **Лис Микита.** З німецького перекл. Ів. Франко 50
- • [illegible] і инші оповідання ... 25
- 1. **Лист шинкаря до Люципера** і відповідь, 2. [illegible] ... 10
- † **Літературні характеристики українських письменників,** І. Іван Франко (поезія), нап. Антін Крушельницький, опр. ... 1.25
- † **Літературні характеристики українських письменників,** II. Маркіян Шашкевич, з ілюстраціями, нап. Богдан Лепкий, брош. 35, опр. .. 50
- • **Лубенський монастир,** веселі оповідання, О. Проколупія ... 10
- † **Любо-згуба,** повість Ю. Федьковича, зредаг. В. Верниволя, брош. 20, опр. ... 30
- † **Люборацькі,** сімейна хроніка, А. Свидницького, брошур. 1.25, в оправі ... 1.50
- † **Людина,** опис будови людського тіла для шкіл та самосвіти, з богатьома малюнками та барвною таблицею, нап. др. Ів. Раковський 25
- **Людоїди і инші оповідання,** Степана Костіва 25
- † **Маленький декляматор,** збірка віршів ... 15
- • **Малолітний,** повість з життя малоземельної шляхти, нап. Андрій Чайковський ... 70
- **Марія й инші оповідання** ... 10
- **Марта Борецька,** історичне оповідання ... 25
- • **Маруся,** повість Гр. Кв. Основяненка ... 25
- 1. **Маска,** 2. **Краса,** оповідання А. Чехова ... 10
- † **Математика,** практичні поради з аритметики та ґеометрії, Ів. Андрущенка, опр. ... 50
- † **Мелянхолійний валець,** новеля Ольги Кобилянської ... 20
- • **Методична граматика української мови,** В. Коцовського і І. Огоновського, опр. ... 40
- • **Микола Джеря,** повість Івана Нечуя Левицького, з ілюстраціями Е. Турбацького ... 60
- • **Місяць свідок** і другі оповідання ... 20
- **Многострадальний народ,** огляд історії українського народу, нап. С. Баран ... 20
- • **Молодий вік,** оповідання для молодіжи, Кн. 1 40
- † **Мойсей,** поема Івана Франка, з кольоровим портретом автора, брош. 25, опр. ... 40
- † **На білих скалах,** повість Анатоля Франса, переклав Ів. Галущинський ... 65
- **Навернений грішник,** оповідання, Б. Пруса .. 20
- † **Назва України,** з картами, нап. С. Шелухін ... 10
- † **На зелених горах,** збірка поезій, О. Олеся ... 15
- † **Найкрасші загадки і забавки для старих і молодих** ... 20
- **Напад на Січ,** оповідання, Данила Мордовця, і **Павло Полуботок,** поема Ст. Руданського 5
- • **Наречена,** оповідання, Ґеорґія Г. Чулкова ... 15
- † **Нарис римської історії,** нап. К. Лоський ... 60
- • **Народ і національність,** популярно-наукова розвідка, др. Стефана Ґриневецького ... 10
- † **Народний Декляматор,** з переднім словом і вступними замітками, 107 ріжних віршів, опр. 1.25
- † **Народний герой Симон Петлюра** (спроба характеристики), нап. В. Королів (В. Старий), з портретом Петлюри ... 20
- • **Народні казки ч. 1** ... 20
- • **Народні казки ч. 2.** ... 20
- • **На стрічу сонцю золотому,** повість Марії Колцуняк ... 50
- † **Наука природи,** вступні відомости на І. клясу ґімназіяльну та для народніх шкіл, нап. Поль Бер, переклад з французької мови під редакцією Т. Губенка, з 183 малюнками, брош. 35, опр. ... 50
- • **Наука про управу землі,** М. М. Белеґая ... 1.00
- • **На филях любови** (поезії); **Опир** (галицька леґенда), нап. І. Мулярчик ... 10
- † **Національна справа,** нап. Ів. Бочковський ... 60
- † **Національне відродження австро-угорських Українців** (1772—1880 рр.), Вол. Гнатюка ... 25
- † **Начерк історії української літератури,** написав Богдан Лепкий, книжка І. і II., брош. 2.00, опр. ... 2.75
- † **Начерк соціольоґії,** нап. проф. др. Тома Ахеліс, пер. Якименко. В додатку: Понятте соціольоґії по Зіммелю ... 20
- • **Начерк стилістики, поетики і реторики,** др. Конст. Лучаковського ... 40
- **На чужині,** оповідання за ріжні пригоди в чужім краю, Івана Спілки ... 15
- • **Наша рідна мова, ґеоґрафія України і характер Українця, Поляка і Москаля.** Написав проф. М. Возняк ... 10
- † **Наші казки,** з образками ... 20
- † **Не до пари, Панська воля, Максим Грімач, Отець Андрій, Два сини, Данило Гурч,** народні оповідання Марка Вовчка ... 20
- • **Незвичайні дива природи,** А. П. Нечаєва ... 20
- • **Незвичайні пригоди Матія Сандорфа,** повість в 2-ох томах, Ю. Верного ... 2.80
- † **Некультурна,** новеля Ольги Кобилянської ... 20
- • **Не любо — не слухай, брехать не мішай,** Т. Безшляха ... 20
- • **Не піддавайся біді,** оповідання з селянського життя, др. А. Чайковського ... 25
- • **Не родися красний, але щасний** ... 20
- • **Нетри,** А. Сінклера, брош. 1.00, опр. ... 1.50
- • **Не-читальник,** Л. Мартовича ... 40
- • **Нещасне кохання,** повість з життя на російській Україні ... 10
- † **Німецька селянська війна,** Фридриха Енґельса (переклав з нім. В. Левицький) ... 40
- † **Німецько-український словар,** зладили В. Кмицикевич і В. Спілка, в полот. оправі ... 5.00
- † **Німецько-український словар** (кишеньковий) 65
- • **Нічого не було,** оповідання, А. Каменського 15
- † **Новелі,** Кн. І., Юрія Сірого ... 70
- • **Новітня суспільність і церква,** др. Т. Бартошека (переклад М. Павлика) ... 35
- † **Образки з громадського і письменського розвитку Русинів** („Спомини з мого життя"), нап. Олександер Барвінський, в двох частях; перша часть з 10 портретами і двома картинами, друга часть з 12 портретами і 13 картинами ... 2.00
- † **Огляд бувальщини українського народа,** переповів В. Андрієнко, з 40 образцями і 3 мапками ... 20
- † **Огляд історії України,** І. Крипякевича, опр. .. 50
- † **Огляд теріторії України,** після д-ра С. Рудницького написав Петро Франко ... 10
- **Огонь на услугах чоловіка,** (3 ілюстрації). — Становище пяниці. — Янко Музика. — Свинячий син. — Дні нашої слави і недолі ... 15
- • **О дванайцяти таблицях,** оповідання після народних казок ... 25
- • **Олюнька,** оповід. з життя ходачкової шляхти в 2-ох томах, др. А. Чайковського ... 80
- **Оповідання з військового життя і инші** ... 15
- • **Оповідання про сорок розбійників** ... 20
- **Оповідання Олекси Стороженка** ... 15
- **Оповідання Пантелеймона Куліша** ... 15
- • **Оповідання про заздрих богів,** Мих. Драгоманова ... 10
- • **Опришок** і другі оповідання ... 20
- • **Оригінальний чоловік** і инші оповідання ... 25
- † **Орися, Дівоче серце, Січові гості,** оповідання П. Куліша ... 20
- **Орлеанська дівчина,** історичне оповідання про французьку героїню Іванну д'Арк ... 20
- † **Осаул Підкови,** оповідання, В. Будзиновського 60
- † **От собі казочки,** нап. Рудиярд Кіплінґ, пер. В. Ткачкевич, з двома образк., брош. 20, опр. ... 30
- † **От собі сторійки,** нап. Рудиярд Кіплінґ, переклав Вас. Ткачкевич, з трьома образцями, брош. 35, опр. ... 50
- † **Пани й пани** (про нашу літературну мову) М. Левицького ... 20
- † **Пан Потоцький,** оповідання ... 15
- • **Панські жарти,** поема з останніх часів панщини, Ів. Франка ... 40
- • **Папа чи Христос,** Ілії М. Глови ... 60
- • **Пачкар,** оповідання, Б. Лепкого ... 10
- **Перед осуд народа.** „Нечесть" між „чеснотою", нап. др. Семен Демидчук ... 20
- † **Перезва,** вірші В. Валентіна ... 10
- • **Перекази старинного світа,** др. Ів. Демянчука 35
- † **Перехресні стежки,** повість Ів. Франка, брош. 1.75, опр. ... 2.00
- † **Перша читанка** (Букварь, уложили: Антін Крушельницький, Омелян Попович і Богдан Лепкий, з образками Ол. Кульчицької, опр. 55
- † **Перли міжнародного красного письменства** (Серія англійських клясиків, ч. 1. Чарльс Дікенс: Сверщок на печі, домашня казка, з біоґрафією автора) ... 40
- † **Писання Богдана Лепкого,** з портретом автора і з нарисом його літературної діяльности, написаним Вас. Верниволею. Том І. Вірші, том II. Проза. Брош. 4.25, в пол. оправі ... 5.50
- • **Північний бігун колискою народів,** Евгена Єлачича ... 15
- † **Північно-західна Україна,** Мирона Кордуби .. 40
- † **Під Корсунем,** історична повість А. Кащенка, видання 3-тє ... 45
- † **Під одну булаву,** історичне оповідання, Вяч. Будзиновського ... 60
- • **Під прапором свободи,** вибір патріотичних деклямацій ... 30
- • **Підручник движимих образів,** як оперувати машинами і їх сполученнями, Юр. Костура 75
- • **Під шум млинських коліс,** оповідання в 2-ох частях, В. Держируки ... 20
- • **Пісні щирої любови,** поезії Марка Скритого 50
- • **Плаваючий остров** ... 10
- • **Повість о тім, як мужик двох генералів вигодував,** нап. М. Салтиків-Щедрин, пер. з рос. Гр. Мак. ... 5
- † **Поганий день Василя Івановича,** оповідання Д. Мамина-Сібіряка, пер. Є. Вировий, з малюнками Ю. Магалевського, видання 4-те ... 10
- • **Подорож до місяця,** Ю. Верного ... 40
- † **Поезії О. Олеся** ... 50
- † **Поза межами болю,** картина з безодні, нап. Осип Турянський ... 60
- † **Полонений на Кавказі,** нап. гр. Толстой, правдива подія з російського, брош. 20, опр. ... 30
- • **Попадя в зільниці,** гумористичне історичне оповідання з передодня революції, О. Проколупія ... 15
- † **Попович Ясат, Правда та неправда,** українські народні казки (зі збірника І. Рудченка), з 9-ма малюнками Ю. Магалевського ... 10
- • **Порадник для женщин, що хочуть бути здоровими** ... 15
- • **Порадник для залюблених або Як писати любовні листи** ... 35
- **Порадник лікарський і Що Іван на тамтім світі бачив** ... 20
- † **Початкова ґеоґрафія для народних шкіл,** з богатьома малюнками і картою, написав Степан Рудницький, брош. 60, опр. ... 75
- • **Початок родини, приватної власности і держави,** Ф. Енґельса ... 75
- **Починок,** оповідання, Б. Лепкого ... 15
- • **Пригоди наймолодшого брата,** В. Гнатюка ... 15
- † **Пригоди статечної миші,** нап. Д. Мамин-Сібіряк, видання 3-тє, з малюнками художника М. Погрібняка ... 10
- † **Приказки Евгена Гребінки,** з портретом автора й передмовою Б. Л. ... 20
- † **Прикарпатська Русь,** сучасний стан, нап. др. Лука Мишуга ... 10
- • **Припізнений московський пашпорт,** оповідання, М. Твейна ... 10
- • **Природна метода лічення** ... 15
- • **При стрілецькій ватрі,** оповідання Абгара Солтана ... 40
- • **Притча про садівника** та инші оповідання, Мстислава Руса ... 40
- † **Причепа,** повість Ів. Нечуя-Левицького, брошурована $1.75, в оправі ... 2.00
- † **Причини аграрної революції на Україні і шляхи до розвязання аграрної справи,** інж. Мик. Байєра ... 10
- † **Про алькоголізм,** нап. Микола Чайковський, з 11 ілюстраціями ... 10
- **Про батька козацького Богдана Хмельницького.** Написав Михайло Грушевський ... 30
- • **Провідник,** практичний підручник до науки англійської мови ... 1.50
- • **Про жіночу неволю в історичнім розвою,** Мик. Ганкевича ... 30
- † **Промінь сонця,** оповідання В. Винниченка ... 5
- **Промови, деклямації і желання на весілях, хрестинах і забавах** ... 10
- • **Про полові справи,** нап. др. Михайло Кос, четверте змінене видання, з образками ... 30
- • **Про походження та розвиток мов,** або як і коли народи навчились розмовляти кожний своєю мовою, нап. Н. Рубакін, зукраїнізував П. К. ... 25
- • **Пророцтва арабської цариці Михальди** ... 20
- † **Про світ Божий,** бесіди по природознавству, Ю. Сірого ... 40
- **Противні алькоголю** ... 20
- † **Про тифи — черевний, плямистий та поворотний** (з малюнками), нап. др. Ст. Суковаченко 20
- • **Про українських козаків, Татар та Турків,** М. Драгоманова ... 25
- **Про Христофа Колюмба та відкритте Америки** (2 ілюстрації). — Закон не спинить пиянства, тільки виховання. — Ріп Ван Вінкель, Вашінґтона Ірвінґа. — Дні нашої слави і недолі ... 15
- 1. **Про Шевченкові твори.** 2. **Оферма,** оповідання з військового життя ... 20
- † **Психольоґія,** з 14 образками в тексті, нап. др. Вільгельм Єрузалем, із шестого німецького видання за дозволом автора переклав Григорій Кичун ... 1.00
- † **Психольоґія,** начерк науки про людську душу, нап. др. Іван Раковський, брош. 65, опр. ... 1.00
- • **Птичка-червоногорличка** і инші оповідання, нап. Хрістоф фон Шмід, пер. Волод. Держирука ... 10
- • **Рай і поступ,** Мих. Драгоманова ... 40
- • **Рахункова книжочка,** опр. ... 50
- † **Революція в Росії** (від 1861 року до найновійших часів), Т. Ф-н. ... 15
- • **Ревун,** сатира, Ос. Маковея ... 25
- **Релігійні вірування старинних народів,** подав Стефан Макар ... 20
- † **Рись-мати, Брат і сестра в лісі,** українські народні казки (зі збірника І. Рудченка), з 8-ма малюнками Ю. Магалевського ... 10
- † **Рідна Школа,** читанка перша, Спиридона Черкасенка ... 30
- † **Рідна Школа,** читанка третя, Спиридона Черкасенка ... 60
- † **Рідне письменство,** др. В. Сімовича ... 10
- † **Рідне слово,** збірка новель і оповідань українських авторів ... 1.00
- **Різдвяна ніч** (з 10 образками), Миколи Гоголя 20
- • **Рінальдо Рінальдіні,** страшний провідник розбійників, романтичне оповідання з минулого століття ... 25
- • **Робінзон Крузо,** з образками ... 1.00
- • **Робітничі пісні.** Зібрав В. Головацький ... 25
- • **Розбишаки в паломничій одежи,** оповідання для народу ... 10
- • **Розбійник Кармелюк,** історичний роман в 6-ох томах, Мих. П. Старицького ... 2.40
- • **Розвій поглядів на вселенну,** А. Діксона Вайта 40
- • **Розмова Поляка з Русином,** веселий вірш, в котрім Русин висміває польську пиху ... 10
- † **Розмова про недуги та здоровля,** нап. др. Вадим Зелінський ... 10
- • **Розмова тверезого пияка Василя з горівкою,** нап. Мартин Гринишин ... 5
- **Росія й Україна,** М. Михайленка ... 25

ВКАЗІВКИ ДЛЯ ЗАМОВЛЯЮЧИХ КНИЖКИ. — Кождий замовляючий книжки повинен виписати виразно всі титули книжок, які йому подобались і обчислити загальну належитість за книжки. Гроші належить посилати через почтовий або експресовий моні-ордер. Адреса замовляючого мусить бути написана як найдокладнійше. Мешкаючі по малих місцевостях обовязані при замовлюванні [illegible] книжки коли замовляючий не присилає на реґістер 10 центів на реґістер. За недорученні книжки посилані звичайною почтою, книгарня не відповідає. — Замовлені книжки висилаємо відворотною почтою. Гроші належить посилати наперед.

ДЛЯ ТИХ, ЩО ХОТЯТЬ ЗАНЯТИСЬ РОЗПРОДАЖЕЮ КНИЖОК, ДАЄМО ЗНАЧНИЙ ОПУСТ.

Гроші належить посилати на почтовий або експресовий моні-ордер на імя, або чеком у слідуючій адресі:

„SVOBODA". 83 Grand Street. Jersey City, N. J.